

Ramâne conectarea la rețea o piedică în calea proiectelor de energie regenerabilă în România?

1. Aspecte preliminare

[1] În data de 31 Decembrie 2021, a fost publicată în Monitorul Oficial al României nr. 1259 și a intrat în vigoare *Ordonanța de urgență nr. 143/2021 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, precum și pentru modificarea unor acte normative ("OUG 143/2021")*. OUG 143/2021 vizează transpunerea în legislația națională a *Directivei nr. 944/2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE ("Directiva 944/2019")*. Articolul nostru cu privire la noutățile aduse prin OUG 143/2021 este disponibil [aici](#).

[2] Deși OUG 143/2021 este deja în vigoare începând cu 31 decembrie 2021, trebuie subliniat faptul că, în conformitate cu procedurile legislative din România, OUG 143/2021 (ca orice altă ordonanță de urgență a Guvernului) este supusă aprobării Parlamentului României. În prezent, există un proiect de lege adoptat de Senatul României, care ar trebui să fie adoptat ulterior de Camera Deputaților¹.

[3] Potrivit OUG 143/2021, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a acesteia, Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei ("ANRE") are obligația de a adapta, după caz, legislația secundară în concordanță cu prevederile OUG 143/2021. ANRE a aprobat deja modificări esențiale ale legislației secundare menite să implementeze OUG 143/2021.

[4] Prezentul articol prezintă principalele noutăți privind racordarea la rețelele electrice de interes public aduse prin *Ordinul nr. 17/2022 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, aprobat prin Ordinul președintelui ANRE nr. 59/2013 ("Ordinul 17/2022" și "Regulamentul")*². De asemenea, menționăm că modificări substanțiale au fost aduse și prin (i) *Ordinul nr. 18/2022 pentru aprobarea Procedurii privind racordarea la rețelele electrice de interes public de joasă tensiune a locurilor de consum aparținând utilizatorilor clienți casnici ("Ordinul 18/2022")*³ și (ii) *Ordinul nr. 19/2022 pentru aprobarea Procedurii privind racordarea la rețelele electrice de interes public a locurilor de consum și de producere aparținând prosumatorilor ("Ordinul 19/2022")*⁴.

2. Aspecte generale referitoare la domeniul de aplicare al Regulamentului

[5] Regulamentul, astfel cum a fost modificat prin Ordinul 17/2022, este aplicabil pentru soluționarea de către operatorii de rețea (“**OR**”) a cererilor de racordare înregistrate de către utilizatori începând cu data de 31 Decembrie 2021. De altfel, însăși sfera operatorilor de rețea care au obligația să asigure racordarea instalațiilor utilizatorilor a fost actualizată incluzând **(i)** operatorul de transport și de sistem (“**OTS**”), **(ii)** operatorii de distribuție (“**OD**”) titulari de licență, **(iii)** orice persoană care deține o rețea electrică de distribuție proprie amplasată pe domeniul public/ privat, precum și **(iv)** comunitățile de energie ale cetățenilor care gestionează rețele de distribuție a energiei electrice.

[6] De asemenea, noile modificări reglementează, printre altele, raporturile dintre OR și prosumatorii cu locuri de consum cu instalații de producere a energiei electrice din surse regenerabile cu puterea instalată *mai mare de 400 kW* pe loc de consum, în ceea ce privește racordarea, modificarea instalației prin care se realizează racordarea și modificarea elementelor tehnice energetice sau administrative caracteristice ale locurilor de consum. În schimb, racordarea instalațiilor de producere a energiei electrice din surse regenerabile cu puterea instalată *de cel mult 400 kW* pe loc de consum aparținând prosumatorilor este reglementată de Ordinul 19/2022.

[7] În ceea ce privește punctele de reîncărcare pentru vehiculele electrice deținute de utilizatori, private și cu acces public, racordarea la rețelele electrice de distribuție se aproba de către OD conform unei proceduri elaborate de ANRE. În schimb, Regulamentul nu se aplică racordării instalațiilor de stocare a energiei electrice și a punctelor de reîncărcare pentru vehicule electrice deținute de OR în baza derogării acordate prin *Legea nr.123/2012 a energiei electrice și gazelor naturale* (“**Legea 123/2012**”). Integrarea în rețelele proprii a respectivelor instalații se realizează similar cu integrarea oricărui alt element din rețeaua de distribuție respectiva.

3. Un proces administrativ simplificat sau clarificat

[8] În ceea ce privește cererea privind racordarea și documentația aferentă, a fost reglementată posibilitatea depunerii în format electronic a cererii și documentației privind racordarea sau actualizarea avizului tehnic de racordare (“**ATR**”) ori a certificatului de racordare (“**CR**”) la adresa de e-mail/ serviciul online pentru racordare pusă/ pus la dispoziție de OR, cu condiția înregistrării automate a documentelor.

[9] Au fost introduse unele modificări cu privire la documentele care trebuie anexate la **(i)** cererea de încheiere a contractului de racordare, **(ii)** cererea prin care utilizatorul solicită încheierea de către OR a contractului pentru proiectarea/ execuția lucrărilor pentru realizarea instalației de racordare (“**Contractul de Proiectare/ Execuție Racordare**”) cu un anumit cu un anumit proiectant/ constructor atestat (“**Operator Economic Atestat**”) și **(iii)** notificarea prin care utilizatorul înștiințează OR cu privire la încheierea directă a Contractului de Proiectare/ Execuție Racordare cu un Operator Economic Atestat.

[10] De exemplu, spre deosebire de reglementarea anterioară care cerea anexarea certificatului de înregistrare la registrul comerțului, noile modificări se referă la anexarea copiei certificatului constatator eliberat de registrul comerțului cu cel mult 30 de zile înainte de data depunerii acestuia. De asemenea, dacă este cazul, trebuie depusă împuternicirea acordată de utilizator Operatorului Economic Atestat pentru semnarea contractului de racordare și reprezentarea utilizatorului în relația contractuală cu OR.

[11] Din lista documentelor care trebuie anexate la cererea de încheiere a contractului de racordare au fost excluse **(i)** copia avizului tehnic de racordare și **(ii)** autorizația de construire în termen de valabilitate pentru obiectivul ce se realizează pe locul de producere sau de consum respectiv sau, **(iii)** în cazul construcțiilor existente, actul de proprietate ori orice alt înscris care atestă dreptul de folosință.

[12] În schimb, în ceea ce privește autorizația de construire, a fost introdusă o nouă prevedere potrivit căreia **(i)**

în cazul contractelor de racordare încheiate pentru racordarea unor locuri de producere sau locuri de consum și de producere, **(ii)** utilizatorul are obligația sa faca dovada obținerii autorizației de construire a obiectivului de la respectivul loc până la data încheierii contractului de execuție a instalației de racordare, **(iii)** dar nu mai mult de 12 luni de la data încheierii contractului de racordare și 18 luni de la data emiterii ATR. De asemenea, este prevazut ca în cazul în care autorizația de construire a obiectivului nu este transmisă OR, ATR își încetează valabilitatea și contractul de racordare încetează de drept.

[13] De asemenea, au fost introduse unele modificari referitoare la documentația anexată *cererii de racordare*. Mai exact, este prevazut ca pentru un loc de consum și/ sau de producere nou, documentația anexată cererii de racordare cuprinde extrasul de carte funciara pentru terenul pe care se va amplasa obiectivul aferent locului de consum și/ sau de producere.

[14] **În ceea ce privește contractul pentru elaborarea studiului de soluție**, termenul pentru transmiterea propunerii de contract din partea OR către utilizator a fost redus de la 10 zile calendaristice la 5 zile lucratoare, care curge de la data înregistrării documentației complete de către utilizator.

[15] În cazul în care studiul de soluție este realizat de către un proiectant desemnat de utilizator, OR are obligația de a transmite contractul utilizatorului și proiectantului în termen de maximum 10 zile lucratoare de la data primirii acceptului utilizatorului privind propunerea de contract.

[16] Se prevede de asemenea faptul ca Utilizatorul poate înștiința printr-o notificare operatorul de rețea cu privire la încheierea în mod direct a Contractului de Proiectare/ Execuție Racordare cu un anumit Operator Economic Atestat desemnat de către utilizator. Notificarea trebuie semnată de utilizator sau de împuternicitul utilizatorului, fiind exclusă mențiunea referitoare la împuternicitul *“legal”* al utilizatorului. De asemenea, utilizatorul poate împuternici Operatorul Economic Atestat **(i)** să încheie cu OR contractul de racordare în numele și pe seama utilizatorului și **(ii)** să îl reprezinte pe utilizator în relația contractuală cu OR pe toată perioada derulării contractului.

[17] Pentru această ipoteză a fost exclusă **(i)** obligația utilizatorului de a obține acordul/ autorizația pentru executarea instalației de racordare în nume propriu, această obligație fiind pusă în sarcina OR și **(ii)** obligația OR de a acorda asistența tehnică la cererea utilizatorului sau din proprie inițiativă.

[18] **În ceea ce privește avizul tehnic de racordare / certificatul de racordare**, a fost adăugată precizarea ca avizul tehnic de racordare conține soluția tehnică de racordare, iar puterea aprobată pentru consum și/ sau evacuare este garantată pe toată durata de viață a instalației de utilizare.

[19] În ipoteza în care utilizatorul adresează cererea de racordare sau cererea de actualizare a ATR ori a certificatului de racordare printr-un împuternicit (*e.g.* un proiectant de specialitate) sau, în cazul clienților casnici, prin furnizorul de energie electrică, OR are obligația de a transmite ATR atât utilizatorului, cât și solicitantului. Astfel, este evitată situația în care utilizatorul nu primește ATR din partea operatorului de distribuție atunci când solicitantul racordării este o altă persoană decât utilizatorul.

[20] Pentru situația în care OR refuză racordarea, refuzul va trebui întemeiat pe criterii obiective care stau la baza refuzului de racordare. Aceste criterii urmează să fie prevazute în reglementări specifice emise de ANRE, spre deosebire de reglementarea anterioară potrivit căreia criteriile erau prevazute în procedurile proprii ale OR.

[21] Este introdusă și obligația OR și OTS de a furniza toate informațiile cu privire la măsurile necesare pentru întărirea/ extinderea rețelei care fac posibilă racordarea instalațiilor utilizatorului.

[22] În cazul refuzului de racordare, atunci când OR nu dispune de capacități suficiente pentru racordarea

tuturor capacităților de producere a energiei electrice pentru care a fost solicitată racordarea, OR pot aplica metode bazate pe piața de alocare a capacității existente a rețelelor, conform reglementărilor aprobate de ANRE.

[23] OTS nu are dreptul să refuze racordarea la rețea invocând costuri suplimentare generate de creșterea necesară a capacității elementelor de sistem în perimetrul imediat al punctului de racordare sau racordarea unei noi instalații de producere sau a unei noi instalații de stocare a energiei prin invocarea unor viitoare limitări posibile ale capacităților de rețea disponibile, *e.g.* congestia în părțile îndepărtate ale sistemului de transport.

[24] Totuși, OTS poate să limiteze capacitatea de racordare garantată sau să ofere condiții de racordare supuse unor limitări operaționale pentru a asigura eficiența economică în ceea ce privește noi instalații de producere sau noi instalații de stocare a energiei, cu condiția ca aceste limitări să fie aprobate de ANRE.

4. Posibilitatea utilizatorului de a finanța lucrări

[25] În ceea ce privește lucrările de întărire pentru crearea condițiilor tehnice necesare racordării mai multor locuri de consum și/sau de producere, neincluse în planul de dezvoltare al OR, pentru ipoteza în care OR nu are posibilitatea realizării acestora până la data solicitată pentru punerea sub tensiune a instalației de utilizare, a fost introdusă posibilitatea utilizatorului de a opta pentru achitarea costurilor care revin celorlalți utilizatori pentru aceleași lucrări de întărire, în situația în care locul de producere sau consum și producere este pus sub tensiune primul, cu recuperarea ulterioară a acestora de la ceilalți utilizatori. În mod normal, pentru această categorie de lucrări de întărire, cuprinse în planurile de dezvoltare ale operatorilor de rețea, cota de participare a utilizatorilor la aceste lucrări este zero. Chiar și în această ipoteză, dacă OR nu are posibilitatea realizării acestei categorii de lucrări până la data solicitată de utilizator pentru punerea sub tensiune a instalației de utilizare, utilizatorul poate opta pentru achitarea integrală sau parțială a costurilor care revin OR, cu recuperarea ulterioară a acestora de la operatorul de rețea. Aceasta din urmă posibilitatea era prevăzută și în versiunea anterioară a Regulamentului.

[26] Utilizatorii care beneficiază de aceleași lucrări de întărire, realizate de un prim utilizator, sunt obligați să restituie primului utilizator, respectiv utilizatorilor ale căror instalații de utilizare au fost puse sub tensiune înainte de instalațiile de utilizare proprii, contravaloarea cheltuielilor efectuate de acesta/ aceștia. Valoarea și modalitatea de plată către primul utilizator, respectiv către ceilalți utilizatori, se precizează în ATR și în contractul de racordare încheiat de noul utilizator cu OR.

[27] Restituirea cheltuielilor se realizează prin intermediul OR, conform prevederilor contractului de racordare, anterior termenului de punere sub tensiune a instalațiilor de utilizare pentru perioada de probe. Valoarea pe care un utilizator trebuie să o restituie primului utilizator, respectiv utilizatorilor în situațiile de mai sus, (i) se stabilește de OR proporțional cu puterea aprobată pentru evacuare pentru locul de producere/ de consum și de producere care îi aparține, (ii) considerând valoarea integrală a lucrării de întărire alocată sumei puterilor aprobate pentru evacuare ale instalațiilor de utilizare deja puse sub tensiune, (iii) inclusiv puterea aprobată pentru evacuare pentru locul de producere/ de consum și de producere care aparține respectivului utilizator.

[28] În ceea ce privește instalațiile de racordare, a fost adăugată o prevedere nouă, mai degrabă în scop de clarificare, potrivit căreia costurile pentru mentenanța instalațiilor rezultate în urma lucrărilor pentru realizarea instalației de racordare care sunt în proprietatea utilizatorilor sunt suportate de către utilizatori. Acest aspect rezultă și din versiunea anterioară a Regulamentului potrivit căreia utilizatorii au obligația să asigure operarea și mentenanța instalațiilor proprii. Aceasta prevedere a fost păstrată și în versiunea modificată a Regulamentului. Prin excepție de la prevederea potrivit căreia instalațiile rezultate în urma lucrărilor pentru realizarea instalației de racordare finanțate de către utilizatori intra în proprietatea acestora, instalațiile rezultate în urma lucrărilor finanțate de către utilizatorii clienți non casnici intra în patrimoniul OD de la momentul punerii în funcțiune, prin efectul legii.

[29] Desigur, realizarea lucrarilor pentru instalația de utilizare este în responsabilitatea și pe cheltuiala utilizatorului, cu respectarea prevederilor potrivit carora OD asigura achiziționarea, montarea, sigilarea, verificarea, citirea și, dacă este cazul, înlocuirea *grupurilor de masurare* a energiei electrice produse, amplasate în instalațiile utilizatorilor. Se introduc totuși unele clarificari referitoare la localizarea punctelor de delimitare între instalația de racordare și instalația de utilizare. Mai exact, se adauga precizarea ca punctul de delimitare se stabilește, *de regula*, la limita de proprietate asupra terenurilor, astfel încât instalația de utilizare sa fie amplasata, *de regula*, pe terenul aflat în proprietatea utilizatorului.

5. Concluzii

Modificarea Regulamentului a avut drept scop transpunerea la nivelul legislației secundare a unor prevederi ale OUG 143/2021, care, la rândul ei, a transpus în dreptul intern unele prevederi ale Directivei 944/2019. Amendamentele au adus unele clarificari privind procedura de racordare și, totodata, unele soluții pentru accelerarea procesului de racordare. Totuși, problemele cu privire la proiectele mari de infrastructura energetica la nivel de țara au ramas, deocamdata, nesoluționate. Ne referim, de exemplu, la necesitatea creșterii nivelului de inter-conectivitate al rețelelor electrice de transport, modernizarea și realizarea de noi tronsoane în rețelele de transport și distribuție de energie electrica *etc.* Însa, aceste probleme ar putea fi soluționate, parțial, prin intermediul Fondului de Modernizare⁵. Fondul pentru Modernizare este un program de finanțare dedicat susținerii unui numar de zece state membre ale UE cu venituri mai mici (inclusiv România) în tranziția lor catre neutralitatea climatica, contribuind la modernizarea sistemelor energetice și la îmbunătățirea eficienței energetice, incluzând, ca investiții prioritare, modernizarea infrastructurii energetice. Din informații de presa, rezulta ca au fost aprobate finanțari pentru un numar de proiecte care vizeaza rețelele de transport și distribuție de energie electrica inclusiv o investiție de aproximativ 100.000.000 euro pentru extinderea și modernizarea rețelei de distribuție a energiei electrice, o investiție de aproximativ 18.251.593 euro pentru digitizarea rețelei de transport a energiei electrice din România și, de asemenea, o investiție de aproximativ 10.475.032 euro pentru optimizarea funcționarii LEA de 400 kV utilizata pentru interconectarea și pentru evacuarea energiei electrice din centrala nucleara Cernavoda și centralele de energie regenerabila din Dobrogea.

[1] Procedura legislativa este disponibila [aici](#).

[2] Publicat în Monitorul Oficial din 4 martie 2022.

[3] Publicat în Monitorul Oficial din 7 martie 2022. Ordinul 18/2022 a abrogat Ordinul nr. 17/2021 pentru aprobarea Procedurii privind racordarea la rețelele electrice de interes public a locurilor de consum aparținând utilizatorilor de tip clienți finali non casnici prin instalații de racordare cu lungimi de pâna la 2.500 metri si clienți casnici.

[4] Publicat în Monitorul Oficial din 7 martie 2022. Ordinul 19/2022 a abrogat Ordinul nr. 15/2021 pentru aprobarea Procedurii privind racordarea la rețelele electrice de interes public a locurilor de consum si de producere aparținând prosumatorilor care dețin instalații de producere a energiei electrice din surse regenerabile cu puterea instalata de cel mult 100 kW pe loc de consum.

[5] A se vedea Ordonanța de urgența nr. 60/2022 privind stabilirea cadrului instituțional și financiar de implementare și gestionare a fondurilor alocate României prin Fondul pentru modernizare, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative.